

کتاب «جامعه در قرآن»، تألیف آیت‌الله جوادی آملی از سری مجموعه تفسیر موضوعی قرآن کریم در تفسیر آیه پایانی سوره آل عمران به بررسی جامعه نمونه اسلامی بر اساس تعالیم قرآنی پرداخته است.

این کتاب در شش بخش تدوین شده است و هر بخش شامل سه فصل است؛ کلیات، ساختار جوامع انسانی و اسلام آیین زندگی، عناوین بخش‌های اول تا سوم را تشکیل می‌دهد. تعریف و تقسیم جامعه، نهادهای اجتماعی و عوامل تشکیل جامعه، عناوین فصل‌های بخش اول، و اقسام جامعه، منطق جامعه الهی و الحادی و قطب‌بندی‌های اجتماعی، عناوین فصل‌های بخش دوم را شامل می‌شود. در گزیده‌ای از بخش دوم، ذیل مطلبی با نام ساختار جامعه توحیدی آمده است: «این نظام هستی که با تطورات مختلف به صورت فعلی درآمد و مراحل زیادی را در پیش دارد تا به هدف نهایی خویش برسد، همه شؤون آن به تدبیر الهی آغاز و انجام می‌شود. انسان نیز که عوالمی را پشت سر گذاشته و عوالمی را برای وصول به هدف خویش در پیش رو دارد؛ هرگز بامرگ نابد نمی‌شود. همه شؤون او به تقدیر حکیمانه خداوند آغاز و انجام می‌پذیرد. مبدأ جهان و انسان خدا است؛ چنان که مرجع و معاد همه است، (انا لله و انا الیه راجعون).» عناوین فصل‌های بخش سوم، حقیقت حیات، حیات انسان در اسلام و حیات اجتماعی انسان در اسلام هست و بخش چهارم با نام «جامعه در قرآن» شامل سه فصل با عنوان‌های ابعاد اجتماعی اسلام، جامعه در آینه روایات و نسبت اسلام با دنیا است. در گزیده‌ای از بخش چهارم با عنوان آرمان‌گرایی اسلام می‌خوانیم: «همه دانشمندان مسلمان و بسیاری از مستشرقان پژوهشگر درباره مبانی اسلام بر این باورند که اسلام تنها دینی است که اندیشه آرمانی جامعی درباره زندگی فردی و حیات اجتماعی ارائه می‌دهد. در مبانی نظری اسلام، افزون بر رویکرد به دو اصل توحید و عدالت، به دو عنصر دیگر در جهت خداشناسی و عدالت‌گستری نگاه ویژه‌ای شده است که وصول به حیات آرمانی، مرهون آن دو عنصر است؛ یکی آشنا کردن انسان با منزلت حقیقی خویش و دیگری تبیین مفهوم واقعی سعادت.» بخش پنجم و ششم به ترتیب اسلام و جامعه، موانع و راهکارها و اسلام در جهان معاصر نام دارد و عناوین سه گانه بخش پنجم؛ اصالت فرد و جامعه، عوامل شکوفایی جامعه و عوامل انحطاط جامعه از نگاه قرآن را تشکیل می‌دهد. عناوین فصل‌های بخش پایانی نیز مبانی حکومت اسلامی و نظام دمکراسی، زمامداری در اسلام و آزادی در جامعه اسلامی نام دارد. در بخشی از فصل دوم این بخش با عنوان ضرورت حکومت در عصر غیبت آمده است: «در زمان غیبت امام معصوم همه حقایق و اصولی که در دو عصر قبل (عصر رسالت و امامت) وجود داشت، محفوظ است. آنچه در عصر بعثت از اسلام بود با همه خصوصیات آن تا ظهور حضرت حجت، مهدی موعود (عج) ماندگار است؛ بنابراین این سعه ظرف زمان به تعطیل احکام یا نسخ تعالیم اسلام نخواهد انجامید؛ پس طولانی شدن غیبت امام زمان (عج) نباید باعث انزوای اسلام، در نتیجه سبب عزلت مسلمانان در صحنه بین‌الملل شود.» گفتنی است، کتاب «جامعه در قرآن» تفسیر موضوعی قرآن کریم است که از سوی آیت‌الله جوادی آملی در 550 صفحه نگاشته و با شمارگان سه هزار نسخه در بهار سال جاری، از سوی مرکز نشر اسرا منتشر شد.